

Årsboks slut 2023

Omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

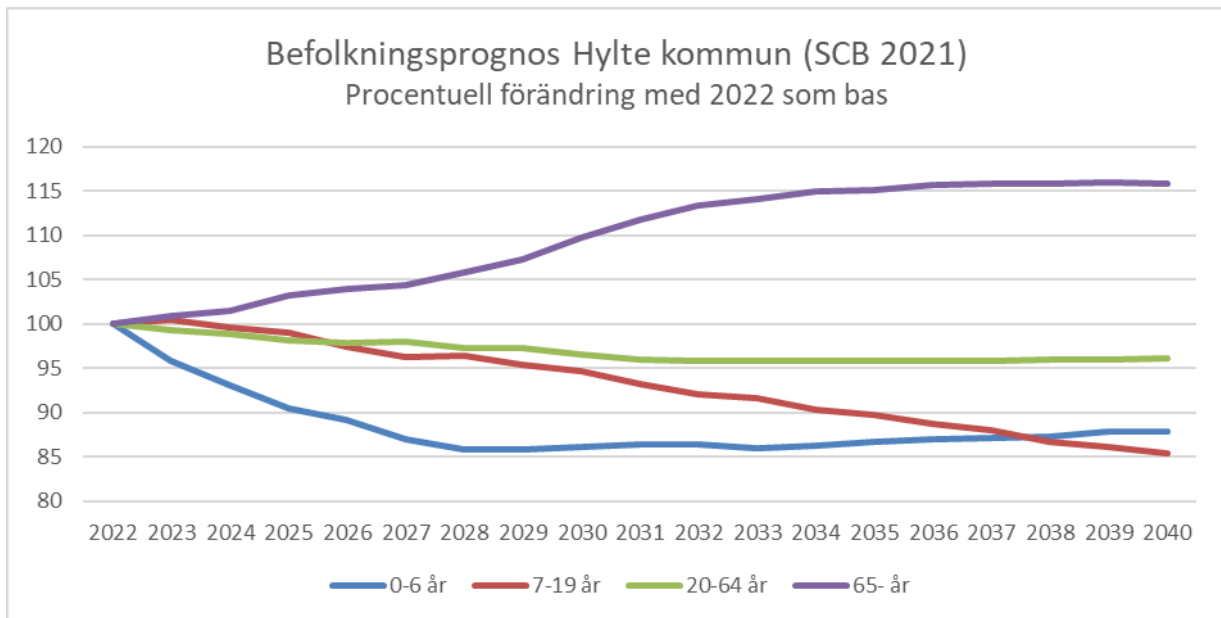
Verksamhetsområden	3
Viktiga händelser under året	3
Resultatuppföljning	4
Ekonomisk analys	5
Intern kontroll	8
Kurser och konferenser	8
Framtid	9

Verksamhetsområden

Omsorgsnämnden ansvarar för äldreomsorg, hälso- och sjukvård, insatser enligt socialtjänstlagen och insatser enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade. Nämndens uppdrag handlar om att hjälpa invånare som av olika anledningar behöver stöd och service i sin vardag.

Viktiga händelser under året

Den demografiska utvecklingen samt god och nära vårdreformen påverkar omsorgsnämndens verksamheter allt mer. Omsorgsnämnden (ON) ser allt färre utbildade på arbetsmarknaden, allt färre på arbetsmarknaden i stort samt allt fler omsorgstagare/patienter med allt större behov av avancerad omsorg samt hälso- och sjukvård. Demografiska utvecklingen samt god och nära vårdreformen leder även till en allt mer ansträngd ekonomisk situation. Ett fungerande samarbete har lett till ett effektivt resursuttag där samtliga medarbetare fullt ut har fått fokusera på verksamhetsuppdraget. Att säkerställa patientsäkerhet och rättssäkerhet inom omsorgsförvaltningens samtliga lagrum är allt mer utmanande.

Enligt SKR är kompetensförsörjningen i kommunerna en större utmaning än ekonomin. Idag arbetar 25% inom välfärden, 2031 är prognosen att 54% behöver arbeta inom välfärden. Bara inom äldreomsorgen behöver 115 000 nyanställas.

För att möta utmaningarna så har omsorgsnämnden ställt om verksamheterna inom omsorgsförvaltningens samtliga ansvar. Omsorgsförvaltningen har att jobba nära varandra och nära omsorgstagarna/patienterna. Inom HSL-ansvaret har specialistundersköterskor inrättats. Tillsammans med HSL-legitimerade är uppdraget primärt att säkerställa patientsäkerhet men även utveckla och kvalitetssäkra verksamheterna inom HSL, SOL och LSS-ansvaret. Initialt är fokus de särskilda boendena inom äldreomsorgen. Inom SOL-ansvaret har en serviceorganisation inrättats för att avlasta uppdragen för medarbetarna som arbetar med avancerad omsorg och hälso- och sjukvård primärt inom omsorg i hemmet. Ett "hemtagningsteam" är i utveckling som ska säkerställa en trygg och hälsofrämjande omsorg vid utskrivning från slutenvården. Dialog förs med regionen om utvecklat resurssamarbete för att med gemensamma insatser säkerställa en god och nära vård och omsorg.

Icke lagstadgad verksamhet med aktiviteter som ska förebygga ohälsa, ofrivillig ensamhet och göra vardagen meningsfull i vardagen är i utveckling genom samverkan med civilsamhället.

Tydliga verksamhetsmål har beslutats av omsorgsnämnden för 2023 och arbetas nu in i verksamheterna. Genomförandeplaner säkerställer, utifrån lagrum och ambitionsnivå, hur omsorgsbehovet i samverkan med

omsorgstagaren ska utföras. En insatsutredning har genomförts. Ett nytt vägledningsdokument har upprättats för myndighetsenheten som tydliggör i den demografisk utmaningen att insatserna är rättssäkra enligt lagrum. Enhetschefer säkerställer myndighetens/socialsekreterarens beslut. Omsorgsförvaltningen ska inte göra för mycket men heller inte för lite med rätt insats, kompetens, på rätt plats vid rätt tid.

ON har för 2023 antagit arbetsmiljömål. Ett strukturerat arbete pågår ute i verksamheterna i samverkan med fackliga parter. Utifrån antagna mål läggs fokus nu allt mer på förebyggande insatser, så kallade friskfaktorer, utifrån arbetsplatsens behov. Ett ständigt pågående och strukturerat arbetsmiljöarbete kommer vara avgörande för en god arbetsmiljö för samtliga medarbetare utifrån utmaningarna God och nära vård (GNV) samt demografin. Vi är alla varandras arbetsmiljö.

Utbildningsinsatser pågår brett inom omsorgsnämndens samtliga ansvar. Omsorgsförvaltningen tillsammans med personalenheten samt vuxenutbildningen har samverkat fram en kompetensförsörjningsplan för medarbetarna. Målet är att samtliga tillsvidareanställda medarbetare ska vara grund- samt spetskompetensutbildade utifrån uppdraget. Till exempel är två undersköterskor i utbildning till sjuksköterskor. ON har påbörjat ett introduktionsprogram med särskilt utsedda handledare. Kompetensförsörjningen kommer vara avgörande för hur Hylte kommun, ON, kommer klara av GNV-reformen samt demografiutmaningen. Genom äldreomsorgslyftet utbildas tillsvidareanställda vårdbiträden till undersköterskor.

För att upprätthålla rätt kvalitet och arbetsmiljö så tillsvidareanställer ON medarbetare med rätt kompetens även vid längre vikariat. Då verksamhetens behov av personella resurser nu och framåt är omfattande ses det som nödvändigt. Under de senaste åren har ON minskat kostnaden för timanställda från 18 603 tkr till 9 391 tkr (exklusive arbetsgivaravgifter och pensionskostnader).

Heltid som norm i en deltidsekonomi samt nya tillämpning av arbetstidslagen med 11 timmars dygnsvila samt veckovila påverkar verksamhetsplaneringen, schemaplaneringen, det blir allt svårare att effektivt använda personella resurser samt resurspass utifrån verksamhetsbehovet, vilket negativt påverkar ekonomin och kvaliteten.

Välfärdsteknik och trygghetsskapande åtgärder är viktiga för att klara välfärdsutmaningen. Det ökar även självständigheten, valfriheten och självbestämmandet hos enskilda. Omsorgsförvaltningen deltar i digital utveckling/innovation tillsammans med övriga kommuner genom Leap for Life (Högskolan Halmstad) där Tillväxtverket som står för finansiering. omsorgsförvaltningen bidrar med personella resurser.

Efter tillsyn av utifrån lagen om skydd mot olyckor (LSO) har omsorgsnämnden vidtagit åtgärder som föranlett framförallt ökade personalkostnader.

Sett till ekonomi, demografi (fler äldre, färre på arbetsmarknaden, färre utbildade) och vårdplatsförskjutning (från sjukhusen, från särskilt boende) pågår resursomfördelning samt effektiviseringar motsvarande cirka 18 000 tkr och intäktsförstärker motsvarande cirka 1 700 tkr för år att säkerställa resurser till vård och omsorgsinsatser i det egna hemmet samt utbildningsinsatser.

Resultatuppföljning

Sjukfrånvaro i förhållande till total arbetstid, %	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Förändring mellan åren
Totalt för alla arbetstagare	7,6	10,3	-2,7
Kvinnor	7,8	10,3	-2,5
Män	6,0	9,8	-3,8
Personer upp till 29 år	7,6	12,2	-4,6
Personer mellan 30-49 år	7,4	9,9	-2,6
Personer 50 år eller äldre	7,9	10,1	-2,2

Varav långtidsfrånvaro*	27,2	28,6	-1,4
-------------------------	------	------	------

* Sjukdom 60 dagar eller mer av total sjukfrånvaro. Den totala sjukfrånvaron har för 2023 minskat med 2,7 procentenheter jämfört med 2022. Andelen långtidssjukskrivna har minskat med 1,4 procentenheter av den totala sjukfrånvaron mot föregående år.

När långtidssjukfrånvaron (ej arbetsplatsrelaterad) räknas bort från den totala sjukfrånvaron är resultatet (4,8 %) på en mycket bra nivå. Insatser som pågår avseende strukturerat arbetsmiljöarbete har minskat sjukfrånvaron.

Ekonomisk analys

Nettokostnad per verksamhet (3 positioner), tkr

Verksamhet	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Avvikelse 2023 i %	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Omsorgsnämnden	533	587	-54	-10,0%	522	478
Vård och omsorg SOL och HSL (exkl ext plac)	132 052	144 316	-12 264	-9,3%	135 789	130 423
Insatser enl LSS och SFB (exkl pers ass och ext plac)	25 242	27 815	-2 572	-10,2%	23 574	23 034
Förebyggande verksamhet	8 697	9 854	-1 157	-13,3%	7 180	6 894
Kontorsövergripande	21 756	21 640	115	0,5%	15 084	12 921
Summa	188 280	204 211	-15 931	-8,5%	182 149	173 750
Externa placeringar SOL	2 535	895	1 640	64,7%	1 189	1 973
Externa placeringar LSS	6 826	4 598	2 228	32,6%	3 228	13 205
Personlig assistans LSS och SFB	13 286	11 933	1 353	10,2%	15 212	15 132
Summa nettokostnad	210 927	221 636	-10 709	-5,1%	201 778	204 060

Driftsredovisning per konto, tkr

Konto	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Bidrag	-17 159	-32 327	15 168	-26 872	-20 941
Övriga intäkter	-27 365	-29 611	2 246	-27 140	-26 561
Summa intäkter	-44 524	-61 938	17 414	-54 012	-47 502
Personalkostnader	190 613	207 826	-17 213	186 152	181 087
Hyror	17 251	17 119	132	14 424	14 618
Kapitalkostnader	885	1 049	-164	854	768
Övriga kostnader	46 702	57 581	-10 879	54 361	55 090
Summa kostnader	255 451	283 574	-28 123	255 790	251 562
Summa driftsredovisning	210 927	221 636	-10 709	201 778	204 060

Tilläggsbudget/Ombudgetering	Förändring budget
Justering kap.kostn och hyror enl delegationsbeslut	2 593
§217 (2022 KS0382) "Ombudgetering från KFN till ON - Kontaktpersoner"	187
Summa	2 780

Omsorgsnämnden redovisar en negativ avvikelse mot budget i bokslutet med 10 709 tkr, vilket ger en procentuell avvikelse om 5,1 procent. Nämnden uppfyller därmed inte kommunfullmäktiges nyckeltal för budgetavvikelse med nivån för god kvalitet.

(tkr)	Budget 2023	Bokslut 2023
Intäkter bidrag	-17 159	-32 327
Intäkter övrigt	-27 365	-29 611
Personal	206 174	207 826
Lokalhyra	17 251	17 119
Kapitalkostnader	885	1 049
Övriga kostnader	55 461	57 580
Summa	235 247	221 636
Beslut KF	210 927	210 927
Budgetavvikelse	-24 320	-10 709

När budget för 2023 fastställdes på omsorgsförvaltningen visade den på en negativ budgetavvikelse, gentemot beslutad tilldelning i kommunfullmäktige, med 24 320 tkr (se tabell ovan). Sett utifrån denna budgetavvikelse till den i bokslutet konstaterade om 10 709 tkr så kan förändringen däri förklaras med ett antal olika betydande faktorer.

En påtaglig orsak till den förbättrade budgetavvikelsen kan tillskrivas statsbidrag som dels ej budgeterats då det initialt rått osäkerhet kring om och vilka belopp som kunde komma verksamheten tillgodo, dels statsbidrag som erhållits under tidigare år och ursprungligen planerats användas till bland annat utbildning av personalen. Totalt rör det sig om cirka 14 000 tkr som avvikelsen förbättras i positiv riktning, varav 11 500 tkr är statsbidrag utbetalda tidigare än 2023.

I övrigt har viss intäktsökning kommit nämnden tillgodo avseende avgifter för kost, hyror och omsorg samt även försäljning av platser till andra kommuner på det nya korttidsboendet LSS på Bäckgatan.

Under bokslutsåret framtagna handlingsplaner främst avseende personaleffektiviseringar samt beslut taget i omsorgsnämnden 2023 om att minska antal särskilt boendeplatser har delvis fått en kostnadsminskande effekt under 2023. Hur stor denna effekt haft är dock synnerligen svår att beräkna men sett utifrån personalkostnaderna är den tydligt uppenbar. Full effekt av tagna effektiviseringsbeslut under det gångna bokslutsåret förväntas nås först under 2025.

Denna kostnadsminskade effekt har dock motverkats av ökade kostnader på grund av ett mer korrekt åtföljande av riktlinjer och beslut avseende heltid som norm, myndighetstillsyn, arbetstidslagstiftning för att nämna några. Heltidsresan som SKR (Sveriges kommuner och regioner) och Kommunal har som långsiktigt projekt har först under 2023 tagit rejäl fart inom omsorgens verksamheter, främst inom vård och omsorg enligt SoL och HSL. Nedan tabell visar med all tydlighet den förskjutning från deltids- till heltidstjänster som skett under 2023.

Sysselsättningsgrad

(Antal personer)	1-39%	40-74%	75-99%	100%	Summa
2022 dec	1	49	91	213	354
2023 dec	3	44	75	262	384
2024 jan	3	40	70	259	372

De positiva effekter heltid som norm innebär vad avser bland annat bättre arbetsmiljö, vikten av återhämtning, den för kvinnor viktiga jämställdhetsinsatsen, minskat rekryteringsbehov samt bättre förutsättningar för kontinuitet och kvalitet i verksamheten medför normen även en kostnadsökning som inte är försumbar. Därutöver innebär övergången från deltids- till en heltidsorganisation bland annat att verksamheten behöver organiseras på ett sätt som gör det möjligt att bemanna med heltidspass. Vid schemaläggning har det visat sig att med den förskjutning av sysselsättningsgrad som varit med fler personer med heltidstjänster samt att hänsyn ska tas till ökad följsamhet till gällande dygns- och veckovila så har det inte varit möjligt att bemanna verksamheterna efter deras behov. Fler personer har därför varit tvunget att anställas. Noteras kan att då arbetstidslagstiftningens regler kring vila började följas från och med oktober månad så kommer inte kostnadsökningens fulla effekt synas förrän under nästkommande år.

Myndighetstillsyn utifrån LSO (lagen om skydd mot olyckor) har också föranlett nyanställningar då tillräcklig beredskap nattetid på gruppboenden LSS i Hylte samt särskilda boendet Höstro inte bedömdes vara tillräcklig.

I övrigt har kostnaderna för externa placeringar SoL och LSS varit påtagligt lägre än budgeterat detta då antalet placeringar varit betydligt färre och kostsamma än under tidigare år. Dock har kostnaderna för andra tjänster och material markant överstigit budget, där nämnas kan att budget för många poster under flera år inte befunnits vara på en realistisk nivå. Den föråldrade bilparken har under året haft höga och ökande kostnader för reparationer och underhåll, men även de ökade drivmedelskostnaderna bidrar till att budgeten för detta nödvändiga arbetsredskap är otillräcklig. Kostnaderna är höga och ökar successivt för förbandsartiklar, inkontinenshjälpmedel, skyddsmaterial samt tekniska hjälpmedel. Detta i mångt och mycket beroende på demografiutvecklingen med fler äldre samt förskjutningen av tillhandahållna vård från region till kommun. Budget är dessutom otillräcklig vad avser digitala hjälpmedel och verksamhetssystem där utvecklingen går snabbt framåt och där dessa dessutom är helt nödvändiga arbetsredskap för att kompensera den nuvarande och alltmer tilltagande bristen på arbetskraft. Bristen på sjuksköterskor har till exempel med all tydlighet visat sig i en tillkommande kostnad under 2023 då bemanningsföretag varit behjälplig med personal.

Omsorgsnämndens egna verksamhet visar en mindre negativ budgetavvikelse om 54 tkr. Anledningen till detta är ökade kostnader för förlorad arbetsförtjänst då nuvarande nämnd innefattar fler personer i arbetsför ålder samt hållna utbildningar för de i omsorgsnämnden nytillkomna politiker.

Verksamheterna ingående i vård och omsorg SoL och HSL uppvisar den största negativa avvikelsen med 12 264 tkr. Orsakerna därtill är främst projektet heltid som norm med förskjutningen av sysselsättningsgrad (med tillkommande ökad följsamhet till arbetstidslagstiftningen), ökade kostnader för bilpark, skyddsmaterial och bemanning av hyrsjuksköterskor.

Insatser enligt LSS och SFB visade sig redovisa en negativ avvikelse om 2 572 tkr. Dubbelbemanning under större delen av året på gruppboendet LSS i Torup är en delförklaring. En ytterligare förklaring är den tillsyn som gjordes enligt LSO och som medförde ytterligare anställning på gruppboenden LSS i Hylte, samt även nödvändig anpassning av fastigheten i form av en rullstolsramp.

Den förebyggande verksamhetens negativa budgetavvikelse om 1 157 tkr beror till största delen på kostnader för tekniska hjälpmedel.

De särredovisade verksamheterna avseende externa placeringar och personlig assistans visar på en positiv avvikelse mot budget med 5 221 tkr. Färre placeringar och assistansärenden än tidigare år är anledningen till detta.

Investeringsredovisning, tkr

Projektnr	Investeringsprojekt	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023
450	Raminvestering	400	358	42
193	Utrustning kort.bo LSS, ON	600	359	241
572	Larm SäBo	1 350	1 476	-126
Summa		2 350	2 192	158

Omsorgsnämndens årliga investeringsram om 400 tkr visar på en positiv avvikelse på 42 tkr. Planerade investeringar fick under året delvis stå tillbaka för ett akut inköp av en bil under hösten. Nämnden har begärt ombudgetering av överskjutande medel till 2024.

En större positiv avvikelse om 241 tkr kan ses för utrustning till det nya korttidsboendet på Bäckgatan. Återstår några få investeringar att göra om cirka 100 tkr. Även för dessa medel har nämnden begärt ombudgetering till innevarande budgetår.

Intern kontroll

Antal dagar utskrivningsklara patienter med betalningsansvar

Antal dagar utskrivningsklara patienter med betalningsansvar är tio. Kontinuerlig uppföljning för att minska antal dagar som överskrider tre. I Halland finns en överenskommelse om rutiner för utskrivning från slutenvården och inskrivning i hemsjukvård, samt en överenskommelse angående betalningsmodell.

Genomförandeplan

Antal godkända genomförandeplaner, var vid granskningen inte på acceptabel nivå, 64 procent. Dock är det en förbättring sedan förra granskningen vid delår med 39 procent. Omsorgstagare med enbart larm och/eller matleveranser är undantagna i granskningen. Genom genomförandeplanen mäts hur verksamheterna lever upp till nämndens verksamhetsmål.

Fortsatt utveckling av mall för genomförandeplanen för att göra den enkel att använda inom särskilt boende och omsorg i hemmet. Regelbundna utbildningsinsatser för att kvalitetssäkras omsorgsinsatsens utförande.

Kompetensförsörjning

Gällande kompetensförsörjningen så finns en viss avvikelse för legitimerad personal och undersköterskor. Andelen är svår att uppskatta då rekryteringar sker löpande. Flera som har tillsatts är timvikarier sedan tidigare med erfarenhet. Fyra stycken har blivit erbjudna tjänster utifrån Äldreomsorgslyftet. Sjukskötersketemat har använt sig av bemanningsföretag för att lösa bristen.

Vid rekryteringar är det svårt att hitta rätt kompetens för alla halländska kommuner så även för Hylte kommun. Omsorgsförvaltningen ser kontinuerligt över annonsering i olika medier, deltar på mässor samt besöker skolor som några exempel. Genom Äldreomsorgslyftet ges vårdbiträden möjlighet att bli undersköterskor. För att ha rätt kompetens, på rätt plats vid rätt tid har omsorgsförvaltningen utvecklat en serviceorganisation och en sammanhållna hälso- och sjukvårdsorganisation. Under vecka 8 2024 erbjuds konceptet ”Prova-på-dag”. Prova på dagen kan sen leda till att du får ett sommar- eller extrajobb hos omsorgsförvaltningen.

Kurser och konferenser

Kontouppföljning	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Kurs och konferens	1 057	322
Extern representation	-4	111
Intern representation	67	154
Summa Kurs och konferens samt representation	1 119	587

Kostnaderna för kurs och konferens har stadigt ökat sedan pandemiåren 2020/2021. Jämfört med föregående år har kostnaderna ökat med nästan det dubbla, närmare bestämt 532 tkr.

Den enskilt största kostnadsposten avser kurser, cirka 988 tkr. 350 tkr avser köpt utbildning från kultur- och folkhälsoförvaltningens gymnasiala vuxenutbildning och mer specifikt för den utbildning som sker inom ramen för äldreomsorgslyftet. Utöver det kan nämnas kurs- och utbildningskostnader för Draftits kompetensguide som är ett verktyg för att utbilda nyanställda och vikarier, utbildning för planerare avseende bemanning och schemaläggning, halkkörning för omsorgspersonal på Kristinehedsbanan i Halmstad, klinisk bedömning och omhändertagande av äldre personer med försvårat hälsotillstånd för undersköterskor samt utbildning i stabsmetodik.

Ställt emot tidigare år än pandemiåren är årets utbildningskostnader två till tre gånger högre. Utöver detta görs bla utbildningsinsatser inom ramen för äldreomsorgslyftet, som inte ingår i ovanstående tabell. Att ha rätt kompetens är både viktigt och nödvändigt för den personal som ska ge stöd, service och omsorg men även utifrån att bristen på utbildade inom vård och omsorg bedöms bestå eller tillta fram till år 2035.

Framtid

Den demografiska utvecklingen samt god och nära vårdreformen påverkar omsorgsnämndens verksamheter allt mer. Omsorgsnämnden ser allt färre utbildade på arbetsmarknaden, allt färre på arbetsmarknaden i stort samt allt fler omsorgstagare/patienter med allt större behov av avancerad omsorg samt hälso- och sjukvård.

Vårdplatsförskjutningen från regionens sjukhus (vårdplats- patientlösa sjukhus) till det egna hemmet (kommunens ansvar via Hemsjukvårdsavtal) leder till att insatserna inom omsorgsnämndens ansvar allt mer handlar om rena vårdinsatser. ON ser att ädelreformen inom äldreomsorgen med efterföljande avtal (hemsjukvårdsavtal) bör göras om i sin grund då kommunen inte är ekonomiskt, personellt eller kompetensmässigt rustade. Nuvarande hemsjukvårdsavtal löper ut 2027-12-31.

Oavsett avtal/överenskommelser med regionen måste den enskilde ta ett större egenansvar för sin egen hälsa och vård, oavsett om den enskilde har behov av insatser eller ej. Utifrån utmaningarna kommer inte omsorgsnämnden kunna leverera välfärd på det sätt som utförs idag. För omsorgsnämnden innebär detta att de som har störst behov av vård och omsorg behöver prioriteras. Nya metoder/arbetsätt samt användning av välfärdsteknik måste accelerera.

Kompetenskraven ökar då vården och omsorgen blir allt mer avancerad samtidigt som arbetsmarknaden sviktar. Omsorgsnämnden har att säkerställa resurser för kompetensutveckling/utbildning.

Effektiviseringar samt utveckling av arbetsätt/metoder är nödvändigt att göras inom alla nämndens verksamheter för att möta demografisk utmaning med allt fler äldre.

Omsorgsnämnden efterfrågar statliga initiativ för att i samverkan långsiktigt säkerställa välfärdsutmaningarna.